

ПРОПОЗИЦІЇ
Міністерства фінансів України
до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих
актів України щодо посилення спроможності наглядових рад закладів
охорони здоров'я та продовження спрощеного періоду реорганізації в
державні некомерційні підприємства»
(реєстраційний номер 10094 від 28.09.2023)
(ініціатори законопроекту – народні депутати України О. Дмитрієва, В. Зуб,
А. Дубнов та інші)
до другого читання

1. Міністерство фінансів України у запропонованій редакції законопроект не підтримує.

2. У законопроекті потребує виключення норма щодо внесення змін до пункту 7 частини першої статті 2 Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» стосовно надання спеціального статусу Уповноваженому органу як центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через міністра, який очолює центральний орган виконавчої влади, що формує державну політику у сфері охорони здоров'я.

Законом України «Про Кабінет Міністрів України» встановлено, що Кабінет Міністрів України є вищим органом у системі органів виконавчої влади, здійснює виконавчу владу безпосередньо та, зокрема, через міністерства і інші центральні органи виконавчої влади, спрямовує, координує та контролює діяльність цих органів. Тому питання надання спеціального статусу центральним органам виконавчої влади, визначення порядку спрямування і координації їх діяльності не є нормою законопроекту.

Також слід зауважити, що згідно із Законом України «Про центральні органи виконавчої влади» питання діяльності центральних органів виконавчої влади зі спеціальним статусом у Кабінеті Міністрів України представляє Прем'єр-міністр України. Чинне законодавство не передбачає надання спеціального статусу центральним органам виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується через відповідного міністра.

Відповідно до Положення про Національну службу здоров'я України (далі – НСЗУ), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.02.2017 № 1101 «Про утворення Національної служби здоров'я України», НСЗУ є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра охорони здоров'я, який реалізує державну політику у сфері державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення.

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [3FAA9288358EC0030400000D72D2C003261BC00](#)

Підписувач [Єрмоличев Роман Володимирович](#)

Дійсний з [30.06.2023 15:15:12](#) по [30.06.2025 15:15:12](#)

Міністерство фінансів України

07050-07/8 від 01.04.2024

Крім того, законопроектом не передбачено покладення на НСЗУ додаткових та особливих порівняно з іншими центральними органами виконавчої влади повноважень.

Реалізація зазначеного положення законопроекту потребуватиме додаткових бюджетних витрат на утримання НСЗУ. За орієнтовними розрахунками Мінфіну, надання НСЗУ спеціального статусу потребуватиме додатково 23,5 млн грн на заробітну плату з нарахуваннями працівникам НСЗУ з розрахунку на рік. Однак необхідних фінансово-економічних обґрунтувань витрат, а також пропозицій щодо джерел їх покриття до законопроекту не надано.

Зважаючи на це, Міністерство фінансів України не підтримує передбачену законопроектом норму щодо надання спеціального статусу Уповноваженому органу.

3. Потребують виключення норми законопроекту щодо внесення змін до Закону України «Про соціальні послуги» з таких причин.

Законопроектом запропоновано внести зміни до Закону України «Про соціальні послуги», зокрема:

- здійснення закупівлі соціальних послуг загальнонаціонального значення за рахунок коштів державного бюджету;

- створення бюджетної установи, яка організовує та здійснює закупівлю соціальних послуг за рахунок коштів державного бюджету;

- надання соціальних послуг шляхом безготівкового перерахування отримувачу соціальних послуг коштів для оплати послуг обраному ним надавачу соціальних послуг;

- перетворення до 31.12.2025 надавачів соціальних послуг (соціальної роботи) державної / комунальної форми власності, реабілітаційних закладів, які діють в організаційно-правовій формі установи, у державні / комунальні некомерційні підприємства.

Однак такі зміни не містять чіткого механізму їх реалізації, без наявності якого є ризик розбалансування всієї соціальної системи або взагалі втратити її.

На сьогодні на місцевому рівні надається більше 4 млн соціальних послуг, надання яких здійснює понад 2 000 закладів і на функціонування яких з місцевого бюджету передбачено більше 20 млрд гривень.

Реформування такої системи потребує ґрунтовного аналізу мережі, визначення її оптимальної кількості, які надалі з урахуванням всіх особливостей зможуть забезпечити надання якісних послуг.

Отже, реалізація запропонованих змін без чітких бачення та механізму може призвести до зруйнування існуючої системи соціального захисту.

Тому прийняттю рішення щодо змін в існуючій системі соціального захисту має передувати розробка ґрунтовного і виваженого алгоритму дій, визначення етапів та підходів зміни діючої системи, аналіз можливих ризиків та наслідків, контингенту отримувачів послуг, аналіз мережі, підходів щодо трансформації закладів та зміни механізму надання послуг й покращення їх

якості, визначення завдань та функцій відповідних органів, джерел фінансування, підготовка комплексних змін до актів законодавства тощо.

Слід зазначити, що запропоновані зміни не узгоджуються з положеннями Бюджетного кодексу України, які не передбачають здійснення з державного бюджету видатків на закупівлю соціальних послуг загальнонаціонального значення та створення й функціонування бюджетної установи, яка організовує та здійснює закупівлю соціальних послуг, за рахунок коштів державного бюджету.

Отже, реалізація цих змін потребуватиме вишукання додаткових видатків з державного бюджету, обсяг яких неможливо визначити у зв'язку з відсутністю вихідних даних.

Також зауважуємо, що відповідно до законів України «Про соціальні послуги» та «Про місцеве самоврядування в Україні» забезпечення надання соціальних послуг – це власні повноваження місцевих органів влади.

Під час впровадження реформи децентралізації влади було забезпечено повну бюджетну самостійність місцевих бюджетів, зокрема закріплення за рівнями бюджетів певних видів доходів чи їх частини здійснено з урахуванням видаткових повноважень, які фінансуються з відповідних бюджетів, напрями яких самостійно визначають органи місцевого самоврядування.

З огляду на це, спрямування бюджетних коштів з державного бюджету на надання соціальних послуг призведе до перекладання на державний рівень власних повноважень місцевих органів; непередбаченого закріплення за рівнями місцевих бюджетів певних видів доходів (їх частини); утворення у місцевих бюджетах залишків невикористаних коштів з подальшим спрямуванням їх на непершочергові або неперіоритетні видатки, а отже, до руйнування реформи фінансової децентралізації.

Крім того, про відсутність чіткого механізму реалізації запропонованих змін свідчить невизначеність у законопроекті конкретних і послідовних шляхів задля досягнення основної мети та комплексного підходу зокрема:

- не передбачено внесення змін до інших актів законодавства;
- не визначено поняття «соціальні послуги загальнонаціонального значення»;
- не передбачено систему ціноутворення послуг та механізму їх оплати;
- є незрозумілим механізм трансформації соціальних закладів у комунальні некомерційні підприємства і як вони будуть здійснювати свою діяльність, зокрема надання послуг дітям, особам з інвалідністю, екстрених та невідкладних послуг тощо;

- не узгоджуються між собою положення проекту акта, зокрема змінами до статті 13 Закону України «Про соціальні послуги» передбачено, що надавачі соціальних послуг можуть функціонувати в різних формах власності, водночас у розділі «Прикінцеві положення» передбачено обов'язковість до 31.12.2025 перетворення надавачів соціальних послуг у державні / комунальні некомерційні підприємства;

- відсутній чіткий механізм оплати отримувачем соціальних послуг за кошти, які йому були перераховані безготівково (перелік таких отримувачів, з огляду на їх особливості, їх бажання, інформація щодо надавачів, наявність мережі банківських установ та їх доступність, контроль за оплатою послуг та їх надання тощо), що може призвести до зміни цільового призначення цих коштів і по суті буде черговою грошовою підтримкою громадян без позитивних зрушень у поліпшенні їх становища;

- неузгодженість з діючим механізмом надання послуг (безкоштовно, за диференційованою оплатою, соціальне замовлення тощо);

- не розмежовано повноваження центральних та місцевих органів у такому процесі.

З огляду на зазначене, запропоновані зміни, що стосуються Закону України «Про соціальні послуги», є передчасними та потребують виключення з метою їх суттєвого доопрацювання.

Доцільним є здійснення пілотування окремих видів соціальних послуг, які наразі проводить Мінсоцполітики та за результатами яких поступово слід розглядати питання щодо впровадження відповідних змін.

**Заступник Міністра
фінансів України**

Роман ЄРМОЛИЧЕВ